

Navike učenja i stavovi prema učenju

UDK: 316.644:159.922.2

Stručni članak

Primljeno: 4. 4. 2013.

Ankica Rakas-Drljan¹
OŠ Gvozd, Gvozd
ankica.rakas.drljan@gmail.com

Ivana Mašić²
OŠ Dragutina Tadijanovića, Petrinja
ivanamasic@net.hr

Sažetak

Cilj ovog istraživanja bio je empirijski ispitati stavove prema učenju, utvrditi stvarnu razinu razvijenosti navika učenja i ispitati što motivira učenika za učenje i to prema spolu i školskom uspjehu. Ispitivanje je provedeno na uzorku 761 učenika 7. razreda iz 35 osnovnih škola Sisačko-moslavačke županije. Provedena je anonimna anketa. Izračunate su frekvencije/postotci za svaku tvrdnju prema danim odgovorima. Istraživanje je pokazalo, gledajući općenito, da učenici imaju slabo razvijene navike učenja, bez obzira na spol i na školski uspjeh, te da se nedovoljno koriste ostalim izvorima znanja. Roditelji imaju veliki utjecaj na motivaciju učenika za učenje, pomoć i podršku pri učenju. Zabrinjavajući podatak ovog istraživanja je da samo 11,04% učenika voli učiti.

Ključne riječi: osnovna škola, navika učenja, motivacija, spol, školski uspjeh

¹ Ankica Rakas-Drljan je profesorica pedagogije zaposlena kao stručni suradnik pedagoga. Diplomirala je na Odsjeku za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

² Ivana Mašić diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, smjer pedagogije i sociologije. Na poslovima pedagoga škole radi 12 godina.

Uvod

Pobijediti loše navike čovjek može samo danas, a ne sutra.

Confucius

Čovjek je stvaralačko radno biće. Sve što je čovjek ostvario u povijesti, ostvario je u procesu rada. U skladu s takvim određenjem, uloga rada u životu čovjeka, radni odgoj u životu svakog pojedinca mora zauzimati središnje mjesto među temeljnim odgojnim zadacima (Vukasović, 1995.).

Već u najranijoj dobi, u obitelji, dijete po uzoru na roditelje stječe neke navike. Tako se razvijaju radne navike, urednost, točnost kao i ljubav prema radu.

Navika se definira kao uobičajen i zbog toga predvidiv način motoričkog, kognitivnog ili emocionalnog reagiranja u određenim situacijama koji je usvojen učenjem. Navike koje se steknu tijekom djetinjstva prate čovjeka cijeli život. Ako se u obitelji usade radne navike, onda je to dobar temelj za radni odgoj u školi, a kasnije i u društvu.

Radne navike imaju posebno veliku vrijednost u životu svakog pojedinca. Veliku ulogu u formiranju radnih navika imaju primjeri odraslih. Dijete će se naviknuti na rad ili besposličarenje prvenstveno po uzoru na svoje roditelje. Radne navike stječu se i svakodnevnim obvezama: pomoć u kući, odlazak u trgovinu, briga za kućnog ljubimca. Da bi se pravilno razvile radne navike, dijete treba konstantno poticati i bodriti. Ozbiljnijem i složenijem formiranju radnih navika kod djece treba pristupiti polaskom u školu. Dijete treba pripremiti, što za roditelja i učitelja predstavlja veliki i složen zadatak. Ako dijete ima neke radne obveze/zadatke u obitelji; dakle, ima razvijene radne navike, lakše će, polaskom u školu, prihvatiti još jednu obvezu/zadatak – učenje. Bez razvijenih navika (konkretno, u ovom slučaju – navike učenja), nema niti uspješnog učenja.

Radne navike, pa tako i navika učenja, ne mogu se formirati bez dugog vježbanja i sustavnog ponavljanja. Dijete koje nije usvojilo radne navike ne može to nadoknaditi „preko noći“. Da bi se napustila stara navika i usvojila nova - treba vremena (Brdar, Rijavec1998.).

Kako se stvara navika učenja? Kao što smo stekli naviku hranjenja, (jedemo u otprilike isto vrijeme jer u to vrijeme i osjećamo glad - dakle, stekli smo naviku), kao što smo stekli naviku spavanja (idemo spavati u otprilike isto vrijeme – dakle, naviknuli smo se), tako možemo steći/razviti i naviku učenja. Stručnjaci preporučuju da se navika učenja stvara svakodnevnim učenjem u isto vrijeme i na istom mjestu. To ne mora biti zasebna prostorija; to može biti i zajednički prostor – bitno je da učenika u to vrijeme nitko ne ometa, da to bude mjesto na kojem će u miru moći

obaviti svoje zadatke. Bitno je da u toj prostoriji ne bude pretoplo, niti prehladno (optimalna temperatura), da bude dovoljno osvijetljena, prozračna prostorija, kako bi se isključili ometajući čimbenici. Iz istog razloga, na radnom stolu trebalo bi biti sve što je potrebno za određeni predmet i ništa više (nikakvi drugi predmeti), kako bi učenik, jednom kad započne proces učenja, mogao i nastaviti bez prekidanja i kako mu ništa ne bi odvlačilo pozornost. Kad se započne s učenjem, koncentracija je visoka. S vremenom, ona pada i zato se na početku preporučuje učiti teže predmete, a onda lakše. Isto tako, na početku učenja, zaboravljanje je najveće; dakle, brzo zaboravimo ono što smo naučili. Da bismo to spriječili, potrebno je ponavljati gradivo. Samo konstantnim ponavljanjem sprječavamo zaboravljanje, odnosno, s vremenom, zaboravljanje je manje. Dobro bi bilo napraviti i plan učenja – podsjeća nas na obveze, a ako ga se i pridržavamo, možemo se i nagraditi sitnim povlasticama što će opet motivacijski djelovati na nastavak učenja. Veliku ulogu u procesu učenja imaju i roditelji – od samog poticanja i razvijanja radnih navika, preko navike učenja pa do motivacije.

Cilj i problemi istraživanja

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati navike učenja učenika sedmog razreda osnovne škole u Sisačko-moslavačkoj županiji. Zanimalo nas je kako i koliko učenici uče te razlikuju li se u tome s obzirom na spol i školski uspjeh.

Metodologija

Uzorak

Ispitivanje je provedeno na uzorku 761 učenika 7. razreda iz 35 osnovnih škola Sisačko-moslavačke županije. Ispitivanjem je obuhvaćen 361 učenik i 400 učenica. Od ukupnog broja učenika na kraju 6. razreda odličan je uspjeh imalo njih 230, vrlo dobar 286, dobar 214 i dovoljan 21. U kasnijoj obradi objedinjeni su odgovori odličnih i vrlo dobrih ($N = 516$ tj. 67,81%), odnosno, dobrih i dovoljnih ($N = 245$ ili 31,19%).

Instrument i postupak

Provedena je anonimna anketa. Učenicima su ponuđene 32 tvrdnje (čiji je sadržaj vidljiv u tablicama). Na skali procjene od tri stupnja: DA, NE, PONEKAD trebali su procijeniti svoje navike učenja, stavove prema učenju imaju i motivaciju za učenje. Podatke su prikupili pedagozi u školskoj godini 2011./2012. Određene su frekvencije pojedinih odgovora i izračunati postotci za svaku tvrdnju.

Rezultati istraživanja i rasprava

Zbog velikog broja tvrdnji, interpretirani su samo najzanimljiviji rezultati.

Rezultati istraživanja s obzirom na spol

Rezultati s obzirom na spol prikazani su u tablici 1. Prva je zanimljivost da samo 11% učenika voli učiti i to malo više djevojčice (12%) nego dječaci (9,97%). Zanimljivo bi bilo nekim sljedećim istraživanjem otkriti razloge istog.

Djevojčice su pokazale razvijenije strategije učenja nego dječaci – borave same u prostoriji dok uče, uče svaki dan, tijekom učenja prave bilješke i ponavljaju staro gradivo, uče na glas, redovito pišu domaću zadaću, aktivno prate i sudjeluju na nastavi, odgovaraju u sebi. Za vrijeme nastave, na pitanja koja su postavljena drugom učeniku, učitelje pitaju kad im nešto nije jasno, traže pomoć. Ako im roditelji ne mogu nešto pojasniti, koriste se dodatnom literaturom pri učenju ili pisanju zadaća ili idu u knjižnicu. Dječaci su pokazali bolji rezultat na sljedećim poželjnim strategijama učenja: koriste se internetom za učenje ili pisanje zadaća, prate dokumentarne ili informativne emisije koje im mogu pomoći pri učenju.

Odgovori dječaka i djevojčica razlikuju se i u vremenu koje potroše na učenje dnevno, kao i vremenu koje je potrebno da se stvarno počne učiti. Dječaci (40%) trebaju puno vremena da počnu učiti, a njih 18% ne potroši dnevno dva sata na učenje. Djevojčice su, što pokazuju rezultati, organiziranije – bolje planiraju vrijeme. Kako bi vrijeme za učenje bilo što učinkovitije, važno je aktivno slušati - slušati s razumijevanjem, zapisivati samo najvažnije.

Svaki dan uči 33% djevojčica i 25 % dječaka; više od 50% dječaka uči samo radi ocjene i kada je najavljena pisana provjera znanja (38%).

Dobre, pa i loše ocjene, više motiviraju djevojčice za učenje. Dakle, 73% djevojčica i više od polovice ispitanih dječaka loša ocjena motivira za rad. Svako dijete želi dobiti dobru ocjenu jer je dobra ocjena dokaz sposobnosti, pridonosi boljem statusu u grupi vršnjaka; dobra ocjena donosi naklonost učitelja i roditelja. Nitko ne voli dobiti lošu ocjenu; i ona ima više značenja: pokazuje učenikov neuspjeh, izaziva nezadovoljstvo učitelja, može pokvariti školski uspjeh, razočarati roditelje... Stoga i ne čudi ovako visok postotak učenika koji uče kada dobe i dobru i lošu ocjenu. Motivacija ima veliku važnost kao mehanizam učenja. To je jedna od najvažnijih komponenti koje djeluju na ishod učenja. Čimbenici mogu biti njegovi interesi i ciljevi, osobine onoga što uči, nagrade i kazne učitelja.

Ono što motivira učenika je nastup i interpretacija samog učitelja, zatim, uvođenje novih zanimljivih sadržaja, disciplina u razredu, nastava u novom okruženju (Vizek-Vidović, Rijavec, Vlahović-Štetić i Miljković, 2003.).

Tablica 1. Pregled odgovora o stavovima prema učenju, navikama učenja i motivaciji za učenje prema spolu (361 m i 400 ž)

R.B.	TVRDNJA	ODGOVOR											
		DA				PONEKAD				NE			
		M	Ž	UK	%	M	Ž	UK	%	M	Ž	UK	%
1.	Volim učiti.	N 36 % 9,97	48 12,00	84 11,04	230 63,71	271 67,75	501 65,83	95 26,32	81 20,25	176 23,13			
2.	Boravim sam/a u prostoriji u kojoj učim.	N 201 % 55,68	243 60,75	444 58,34	100 27,70	104 26,00	204 26,81	60 16,62	53 13,25	113 14,85			
3.	Treba mi puno vremena od trenutka kad odlučim učiti do trenutka kada stvarno počnem učiti.	N 144 % 39,89	130 32,50	274 36,01	95 26,32	1243 31,00	219 28,78	122 33,79	146 36,50	268 35,21			
4.	Učim i pišem domaću zadaću više od dva sata dnevno.	N 67 % 18,56	125 31,25	192 25,23	118 32,69	156 39,00	274 39,01	176 48,75	119 29,75	295 38,76			
5.	Učim svaki dan.	N 90 % 24,93	132 33,00	222 29,17	101 27,98	128 32,00	229 30,09	170 47,09	140 35,00	310 40,74			
6.	Učim samo kada je najavljena usmena ili pisana provjera znanja.	N 139 % 38,50	143 35,75	282 37,06	102 28,26	106 26,50	208 27,33	120 33,24	151 37,75	271 35,61			
7.	Učim samo radi ocjene.	N 181 % 50,14	163 40,75	344 45,20	77 21,33	81 20,25	158 20,76	103 28,53	156 39,02	259 34,04			
8.	Tijekom učenja ispisujem i podrtavam u udžbeniku ono što je važno.	N 114 % 31,58	175 43,75	289 37,98	87 24,10	129 32,25	216 28,38	160 44,32	96 24,00	256 33,64			
9.	Tijekom učenja ponavljam prethodne lekcije i novo, naučeno gradivo.	N 162 % 44,88	204 51,00	366 48,09	114 31,58	127 31,75	241 31,67	85 23,54	69 17,25	154 20,24			

10.	Učim naglas.	N	92	151	243	104	140	244	165	109	274
		%	25,48	37,75	31,93	28,81	35,00	32,06	45,71	27,25	36,01
11.	Volim učiti u društvu.	N	108	103	211	68	102	170	185	195	380
		%	29,92	25,75	27,83	18,84	25,50	22,34	21,24	48,75	49,93
12.	Redovito pišem domaću zadaću.	N	150	270	420	137	87	224	74	43	117
		%	41,55	57,50	55,19	37,95	21,75	29,43	20,50	10,75	15,38
13.	Aktivno pratim rad i sudjelujem na nastavi.	N	169	214	383	186	170	346	16	16	32
		%	46,81	53,50	50,33	48,56	42,50	45,47	4,43	4,00	4,20
14.	Odgovaram u sebi za vrijeme nastave na pitanja koja su postavljena drugom učniku/ci.	N	166	206	372	131	149	280	64	45	109
		%	45,98	51,50	48,88	36,29	37,25	36,80	17,73	11,25	14,32
15.	Učitelje pitam kad mi nešto nije jasno.	N	161	189	350	155	164	319	450	471	92
		%	44,60	47,25	45,99	45,94	41,00	41,92	12,46	11,75	12,09
16.	S roditeljima razgovaram o svakodnevnim aktivnostima u školi.	N	183	244	427	116	122	238	62	34	96
		%	50,69	61,00	56,11	32,13	30,50	31,27	17,18	8,50	12,62
17.	Od članova obitelji tražim savjet ili pomoć ako nešto pri učenju ne razumijem.	N	225	294	519	94	87	181	42	19	61
		%	62,33	73,50	68,20	26,04	21,75	23,78	11,63	4,75	8,02
18.	Roditelji me pohvale za dobre ocjene i uspjeh.	N	298	341	639	47	52	99	16	7	23
		%	82,55	85,25	83,97	13,02	13,00	13,01	4,43	1,75	3,02
19.	Roditelji me nagrade za dobre ocjene i uspjeh.	N	177	197	374	143	167	310	41	36	77
		%	49,03	49,25	49,15	39,61	41,75	40,73	11,36	9,00	10,12
20.	Roditelji me tjeraju na učenje.	N	113	85	198	151	165	316	97	150	247
		%	31,30	21,25	26,02	41,83	41,25	41,52	26,87	37,50	32,46
21.	Roditelji mi plaćaju instrukcije.	N	48	41	89	30	29	59	283	330	613
		%	13,30	10,25	11,70	8,31	7,25	7,75	78,39	82,50	80,55

22.	Dobre ocjene me motiviraju da učim još više.	N	180	265	445	118	94	212	63	41	104
		%	49,86	66,25	58,48	32,69	23,50	27,86	17,45	10,25	13,66
23.	Loše ocjene me motiviraju da učim još više.	N	221	292	513	77	68	145	63	40	103
		%	61,22	73,00	67,41	21,33	17,00	19,05	17,45	10,00	13,54
24.	Koristim se dodatnom literaturom (enciklopedijama, časopisima i sl.) kad pišem domaću zadaću ili učim.	N	76	101	177	127	152	279	158	147	305
		%	21,05	25,25	23,26	35,18	38,00	36,66	43,77	36,75	40,08
25.	Idem u školsku ili gradsku knjižnicu kad trebam pomoć kod učenja ili pisanja domaće zadaće.	N	35	56	91	53	72	125	273	272	545
		%	9,70	14,00	11,96	14,68	18,00	16,42	75,62	68,00	71,62
26.	Koristim se internetom prilikom učenja ili pisanja domaće zadaće.	N	94	85	179	103	136	239	164	179	343
		%	26,04	21,25	23,52	28,53	34,00	31,41	45,43	44,75	45,07
27.	Pratim dokumentarne i informativne emisije koje mi mogu pomoći prilikom učenja.	N	113	84	197	123	174	297	125	142	267
		%	31,30	21,00	25,89	34,07	43,50	39,03	34,63	35,50	35,08
28.	Povezivanje gradiva iz različitih nastavnih predmeta pomaže mi u učenju.	N	177	224	401	113	121	234	71	55	126
		%	49,03	56,00	52,69	31,30	30,25	30,65	19,67	13,75	16,56
29.	Sadržaje koje učimo na terenskoj nastavi lakše usvojim, zapamtim i koristim.	N	200	234	434	99	100	199	62	66	128
		%	55,40	58,50	57,03	27,42	25,00	26,15	17,18	16,50	16,82
30.	Volim grupne oblike rada u nastavi (rad u paru, rad u grupi i sl.).	N	271	313	584	49	57	106	41	30	71
		%	85,07	78,25	76,74	13,57	14,25	13,93	11,36	7,50	9,33
31.	Različite izvannastavne i izvanškolske aktivnosti ostavljaju mi dovoljno vremena za učenje.	N	207	225	432	79	110	189	75	65	140
		%	57,34	56,25	56,77	21,88	27,50	24,84	20,78	16,25	18,39
32.	U 7. razredu potrošim više vremena za učenje nego ranije.	N	230	297	527	77	70	147	54	33	87
		%	63,71	74,25	69,25	21,33	17,50	19,32	14,96	8,25	11,43

Više od 50% dječaka izjavilo je da uči samo zbog ocjene. Učenike u odgojno-obrazovnom procesu mogu aktivirati unutarnje pobude određene osobnim potrebama ili vanjski poticaji određeni ciljevima koje želi doseći. Rezultati ankete pokazali su da su učenici uglavnom vođeni vanjskom, ekstrinzičnom motivacijom kao što su dobre ocjene na testu i općenito dobre ocjene kod provjere znanja.

U kognitivnoj psihologiji učenje ovisi ne samo o broju ponavljanja, već i o tome kako su ponavljanja raspodijeljena u vremenu. Kontinuirano učenje koje je jednokratno ili traje dulje vrijeme pogodno je za savladavanje jednostavnih vještina. Za djelotvorno učenje neophodna je vježba. Vježba je nužnija što su složenija znanja koja valja usvojiti i učinkovitija što su znanja jasnija. Proučavanje verbalnog učenja pokazalo je da je uspješnije ako se glasno ponavlja gradivo i ako se gradivo raspodijeli na manje cjeline. Učenje jednog gradiva može pomoći učenju drugog sličnog gradiva (Vizek-Vidović i sur., 2003.).

I rezultati ankete pokazuju da djevojčice češće nego dječaci podcrtavaju u udžbeniku ono što je važno (43%), tijekom učenja ponavljaju prethodne lekcije i češće u odnosu na dječake uče naglas (38%). Učenici koji imaju takve navike obično su uspješniji od ostalih. Pisanje bilješki višestruko je korisno. Bolje se pamte napisane nego pročitane informacije i uočava se najvažnija misao ili činjenica. Učenje naglas mnogima pomaže da se lakše koncentriraju, da nauče reproducirati sadržaje, a time i stječu naviku aktivnog učenja.

Velika je razlika kod dječaka i djevojčica i u redovitom pisanju domaćih zadaća. Više od 67% djevojčica piše redovito domaće zadaće. Domaće zadaće poboljšavaju uspjeh dobrim i lošim đacima. Učenici koji pišu domaće zadaće postižu bolje rezultate u školi. Pisanjem domaćih zadaća uče vještine koje moraju razviti da bi postali samostalni, motivirani i uspješni.

Razvijenost radnih navika očituje se i u aktivnostima na satu. Osim aktivnog slušanja i zapisivanja na satu potrebno je aktivno sudjelovati u raspravama na nastavi i pitati učitelja ukoliko neki pojmovi nisu dovoljno jasni. Aktivno prati rad i sudjeluje na nastavi 53% djevojčica i 47% dječaka, a pitaju na nastavi ako im nešto nije dovoljno jasno podjednako i dječaci (45%) i djevojčice (47%).

Važan čimbenik u aktivnom sudjelovanju u nastavi ima i sam učitelj. Ako učitelj na nastavi uvodi nove zanimljive sadržaje, održava disciplinu u razredu, organizira nastavu u novom okruženju, učenici će se više uključivati u razne oblike rada na nastavi.

Ponašanje roditelja ima velik utjecaj na djetetovu sliku o sebi i svojim sposobnostima. To se odnosi na njihov emocionalni odnos prema djetetu, ali i na stav prema školi i uspjehu u školi (Brdar i Rijavec, 1998.).

U obitelji se stječu prva životna iskustva, formiraju se prve norme i vrijednosti, navike, socijalni kontakti. Samo funkcionalna, „zdrava“ obitelj moći će izvršiti pozitivan utjecaj i kvalitetnije ispuniti kompleksne odgojne zadaće. Ovdje se pod pojmom „zdrava“ obitelj misli na obitelj u kojoj su odnosi među njezinim članovima utemeljeni na međusobnom shvaćanju, prihvaćanju, povjerenju i odanosti. U obiteljima u kojima nedostaje roditeljske nježnosti, ljubavi i pažnje, u kojim nema prave komunikacije, razvijaju se negativne osobine ličnosti. Osobe koje su anksiozne, agresivne, nesigurne, teško mogu biti uspješne u životu i školi (Bilić, 2001.).

I u našem istraživanju pokazalo se da više od 50% dječaka i djevojčica razgovara s roditeljima svakodnevno o školskim aktivnostima. Djevojčice su sklonije nego dječaci tražiti pomoć pri učenju od roditelja ili članova obitelji. Mnoga djeca nemaju dovoljno volje i želje da rasporede vrijeme za učenje pa ih se u dosta slučajeva (40% dječaka i djevojčica) roditelji ponekad moraju „tjerati“ na učenje.

Većina roditelja sklona je primijeniti neka sredstva poticanja - pohvalu ili nagradu. I pohvale i nagrade, ukoliko su ispravno određene, izazivaju ugodne emocije i povratna su informacija učenicima o njegovom ponašanju i radu.

Roditelji su skloniji pohvaljivnju (preko 80% dječaka i djevojčica) nego nagrađivanju (49% dječaka i djevojčica). Sva djeca vole pohvale. One su osobito važne djeci koju je teško motivirati. Pohvale mogu puno pomoći u razvoju djetetova samopouzdanja i samopoštovanja. Dobro je da roditelji češće pohvaljuju nego što nagrađuju jer ne treba pretjerivati. Osobito kada su nagrade u pitanju, lako se može dogoditi da dijete uči zbog nagrade, a ne da bi steklo znanje i radne navike. Za kvalitetno učenje potrebni su i izvori znanja koji se ne nalaze samo u udžbenicima. Pri tome se misli na enciklopedije, časopise, internet, dokumentarne emisije.

Važno je stjecanje navika da se ne uči samo iz udžbenika i drugih materijala koji su obvezni za pojedini predmet. Učenici bi trebali razvijati naviku proširivanja znanja iz knjiga i časopisa koje posuđuju, koje nisu njihovo trajno vlasništvo. Znanje je trajno vlasništvo, a put do znanja je korištenje školskih i gradskih knjižnica, interneta i televizije. Kada se analizira korištenje dodatne literature, interneta i odlazaka u knjižnicu, rezultati ankete pokazuju razliku kod dječaka i djevojčica. Dodatnom literaturom (25%) i odlaskom u knjižnicu za potrebe škole (14%) odlaze više djevojčice nego dječaci. Dječaci se više koriste internetom (26%) i prate dokumentarne i informativne emisije (31%).

Učenici općenito nemaju naviku čitanja odnosno korištenja knjižnica. Više od 70% upitanih učenika nikad ne ide u knjižnicu kada treba pomoć u učenju ili pisanju domaćih zadaća. Ova brojka pridružila se broju OECD-ovog istraživanja gdje 80% učenika smatra da im čitanje nije hobi, a 25% da je čitanje dosadno. A da bi se obrazovali, moraju čitati. Upravo je temeljna zadaća knjižnica osiguravanje intelek-

tualnog i fizičkog pristupa materijalima u svim formatima. Knjižnice omogućavaju kreativan rad i stvaralačko učenje, razvijaju navike učenja, kontinuiranog obrazovanja i kritičkog mišljenja. Stoga bi i učitelji trebali više koristiti prostore knjižnice za radionice, školske projekte, integriranu nastavu, tematske dane kako bi učenici stjecali naviku korištenja knjižnice i poticali stvaranje čitalačkih navika kod učenika.

Budući da dječaci pokazuju više zanimanja za informatičku pismenost i rezultati ankete to pokazuju. Rad na računalima postaje jednako važan kao i čitanje, pisanje i računanje. Uvođenje informatičkog opismenjavanja donosi vidljive promjene - kulturu učenja i obrazovanja (Mikić, 2001.). Danas učenici u većem postotku koriste internet za računalne igrice i žive u virtualnim svijetu.

Obrazovanje je danas moguće jedino u okvirima medijskog posredovanja. Svatko tko želi od usputnih informacija stvoriti individualno bitno znanje, mora naučiti služiti se medijima. U najvećem postotku i dječaci i djevojčice (77%) izjavili su da ponekad gledaju emisije edukativnog sadržaja.

Najbolje obilježje nastavnog plana i programa u osnovnoj školi svakako je unutarpredmetna i međupredmetna povezanost nastavnih sadržaja. Rezultati ankete pokazali su i pozitivan stav učenika prema ovakvim oblicima rada koji su se više počeli koristiti uvođenjem HNOS-a i kasnije školskog kurikuluma. Povezivanje gradiva iz različitih predmeta pomaže u učenju kod 56% djevojčica i 49% dječaka. Sadržaje koje uče na terenskoj nastavi lakše usvoje i zapamte podjednako i dječaci i djevojčice. Potvrдно je na ovu tvrdnju odgovorilo 78% djevojčica i 75% dječaka, a da su ponekad korisni sadržaji terenske nastave u usvajanju novih sadržaja izjavilo je 27% dječaka i 25% djevojčica. Grupni oblik rada, rad u paru voli 78% djevojčica i 75% dječaka. Ono što motivira učenika svakako je i grupni rad i nastava u novom okruženju. Rad izvan škole, izlet, ekskurzije, terenska nastava potiču intelektualne radoznalosti, utječu na stvaranje kvalitetnih odnosa unutar odgojno-obrazovne skupine. Osim toga, terenska nastava uključuje više predmeta pa je prednost ovog oblika nastave brže i lakše učenje što upravo i pokazuju rezultati ankete.

Grupni rad uzima u obzir elementarne potrebe učenika za komunikacijom i suradnjom te im daje osjećaj sigurnosti i zaštićenosti u socijalnom okruženju. U ovom obliku rada može aktivno sudjelovati više učenika. U grupi razvijaju i jačaju osjećaj pripadnosti, mogu učiti na druge načine. Grupna nastava dopušta učiteljima da promatraju učenike pomnije te da ih vide u drukčijim okolnostima u odnosu na frontalnu nastavu (Klippert, 2001.) Grupni rad ima veće šanse što su učenici uvježbaniji i ako se grupni rad češće primjenjuje. Većina učitelja spoznala je na seminarima pozitivnu stranu grupnoga rada, ali se u nastavi još uvijek rijetko primjenjuje. Jedan od razloga je što se učitelj može duže i kvalitetnije pripremiti za ovakav oblik rada, a i učenicima je potrebno više vremena da samostalno riješe neki problem.

Rezultati istraživanja s obzirom na opći uspjeh učenika

Odgovori učenika s obzirom na opći uspjeh u prethodnom razredu prikazani su u tablici 2.

S obzirom na mali broj učenika koji uopće voli učiti, sada nas i ne iznenađuje podatak da voli učiti svega 12,79% učenika koji prolaze s vrlo dobrim i odličnim uspjehom te 10,61% učenika s dovoljnim i dobrim uspjehom.

Poželjne strategije učenja pokazuju učenici s vrlo dobrim i odličnim općim uspjehom: 60,66% borave sami u prostoriji u kojoj uče, 40,50% učenika ne treba puno vremena da krenu s učenjem, uči svaki dan 35,66% učenika, ponavlja staro gradivo 53,88% učenika, 64,53% redovito piše domaću zadaću, 58,14% aktivno prati i sudjeluje na nastavi, 53,10% odgovara u sebi za vrijeme nastave na pitanja koja su postavljena drugom učeniku, učitelje pita kad im nešto nije jasno (49,61%), traži od obitelji pomoć, ako im nije jasno (71,71%), koriste se dodatno literaturom kad uče ili pišu zadaću (25,39%), koriste se internetom u iste svrhe (27,33%), povezuje gradivo iz različitih predmeta (56,78%), bolje organiziraju vrijeme pa im različite aktivnosti ostavljaju dovoljno vremena za učenje (57,17%).

Pomalo je iznenađujući podatak da učenici s dovoljnim i dobrim uspjehom pokazuju bolje rezultate u sljedećim strategijama: tijekom učenja pravi bilješke ili podcrtava (42,45%), uči na glas (33,47%), idu u knjižnicu kad im treba pomoć oko učenja ili pisanja zadaća (14,69%), prati dokumentarne ili informativne emisije koje im mogu pomoći pri učenju (27,35%). Prilikom učenja, jako je bitno izdvojiti bitno od nebitnog, bitno je učiti s razumijevanjem, a ne učiti napamet – upravo to se i postiže raznim strategijama, npr. podcrtavanje, pravljenje bilježaka, mentalne mape, mnemotehnike... Učenje naglas preporučuje se iz razloga da možemo čuti svoje misli. Ponekad se učeniku može činiti kako je naučio određeno gradivo, u mislima ima sve važne dijelove, ali kad to treba izreći u cjelini, ne može oblikovati rečenice.

Vjerojatno učenici s boljim školskim uspjehom nemaju problema na jezično – komunikacijskom području te iz tog razloga na ovoj strategiji poželjniji rezultat su pokazali učenici slabijeg općeg uspjeha. Ako im nešto nije jasno, učenici trebaju tražiti pomoć od učitelja, odraslih, korištenjem interneta ili odlaskom u knjižnicu. Posljednja dva podatka više upotrebljavaju učenici slabijeg općeg uspjeha. Ako uzmemo u obzir da oni, od svih poželjnih strategija imaju bolji rezultat u jedino te dvije tvrdnje i da, bez obzira na to, imaju slabiji opći uspjeh, moramo se zapitati, je li ta poželjna strategija kod njih samo izlika za gubljenje vremena ili ipak razlozi lošijeg uspjeha leže općenito u slabim poželjnim strategijama učenja.

Taj tvrdnji prilažemo i podatak da 29,39% učenika dovoljnog i dobrog školskog uspjeha voli učiti u društvu, dok to isto voli i 26,16% učenika vrlo dobrog i odličnog

Tablica 2.: Pregled odgovora o stavovima prema učenju, navikama učenja i motivaciji za učenje prema općem uspjehu

R.B.	TVRDNJA	ODGOVOR											
		DA				PONEKAD				NE			
		2 / 3	4 / 5	UK		2 / 3	4 / 5	UK		2 / 3	4 / 5	UK	
1.	Volim učiti.	N 26	66	92		167	330	497		52	120	172	
		% 10,61	12,79	12,09		68,16	63,95	65,31		21,23	23,26	22,60	
2.	Boravim sam/a u prostoriji u kojoj učim.	N 139	313	452		56	139	195		50	64	114	
		% 56,73	60,66	59,40		22,89	26,94	26,52		20,41	12,40	14,98	
3.	Treba mi puno vremena od trenutka kad odlučim učiti do trenutka kada stvarno počnem učiti.	N 115	150	265		62	157	219		68	209	277	
		% 46,94	29,07	34,82		25,31	30,43	28,78		27,75	40,50	36,40	
4.	Učim i pišem domaću zadaću više od dva sata dnevno.	N 45	146	191		91	186	277		109	184	293	
		% 18,37	28,29	25,10		37,14	36,05	36,40		44,49	35,66	38,50	
5.	Učim svaki dan.	N 46	184	230		88	142	230		111	190	301	
		% 18,87	35,66	30,22		35,92	27,52	30,22		45,31	36,82	39,56	
6.	Učim samo kada je najavljena usmena ili pisana provjera znanja.	N 104	185	279		70	142	212		71	199	270	
		% 42,45	33,91	36,66		28,57	27,52	27,86		28,98	38,57	35,48	
7.	Učim samo radi ocjene.	N 127	217	344		46	113	159		72	186	258	
		% 51,84	42,05	45,21		18,88	21,90	20,89		29,38	36,05	33,90	
8.	Tijekom učenja ispisujem i podcrtavam u udžbeniku ono što je važno.	N 104	183	287		59	152	211		82	181	263	
		% 42,45	35,46	37,71		24,08	29,46	27,73		33,47	35,08	34,56	
9.	Tijekom učenja ponavljam prethodne lekcije i novo, naučeno gradivo.	N 95	278	373		86	154	240		64	84	148	
		% 38,78	53,88	49,01		35,10	29,84	31,54		26,12	16,28	19,45	

10.	Učim naglas.	N	82	169	251	67	177	244	96	170	266
		%	33,47	32,75	32,98	27,35	34,30	32,06	39,18	32,95	34,96
11.	Volim učiti u društvu.	N	72	135	207	41	126	167	132	255	387
		%	29,39	26,16	27,20	16,73	24,42	21,94	53,88	49,42	50,86
12.	Redovito pišem domaću zadaću.	N	77	333	410	101	136	237	67	47	114
		%	31,43	64,53	53,88	41,22	26,36	31,14	27,35	9,11	14,98
13.	Aktivno pratim rad i sudjelujem na nastavi.	N	82	300	382	140	209	349	23	7	30
		%	33,47	58,14	50,20	57,14	40,50	45,86	9,39	1,36	3,94
14.	Odgovaram u sebi za vrijeme nastave na pitanja koja su postavljena drugom učeniku/ci.	N	97	274	371	95	194	289	53	48	101
		%	39,59	53,10	48,75	38,78	37,60	37,98	21,63	9,30	13,27
15.	Učitelje pitam kad mi nešto nije jasno.	N	113	256	369	97	213	310	35	47	82
		%	46,12	49,61	48,49	39,59	41,28	40,74	14,29	9,11	10,77
16.	S roditeljima razgovaram o svakodnevnim aktivnostima u školi.	N	126	298	424	76	167	249	43	51	94
		%	51,43	57,75	55,72	31,02	32,37	31,93	17,55	9,88	12,35
17.	Od članova obitelji tražim savjet ili pomoć ako nešto pri učenju ne razumijem.	N	150	370	520	71	106	177	24	40	64
		%	61,22	71,71	68,33	28,98	20,54	23,26	9,80	7,45	8,41
18.	Roditelji me pohvale za dobre ocjene i uspjeh.	N	181	456	637	54	51	105	10	9	19
		%	73,88	88,38	83,70	22,04	9,88	13,80	4,08	1,74	2,50
19.	Roditelji me nagrade za dobre ocjene i uspjeh.	N	131	245	376	85	218	303	29	53	82
		%	53,47	47,48	49,41	34,69	42,25	39,82	11,84	10,27	10,77
20.	Roditelji me tjeraju na učenje.	N	103	105	208	95	205	300	47	206	253
		%	42,04	20,35	27,33	38,78	39,73	39,42	19,18	39,92	33,25
21.	Roditelji mi plaćaju instrukcije.	N	28	45	73	29	27	56	188	444	632
		%	11,43	8,72	9,59	11,84	5,23	7,36	76,73	86,05	83,05
22.	Dobre ocjene me motiviraju da učim još više.	N	127	334	461	69	129	198	49	53	102
		%	51,84	64,73	60,58	28,16	25,00	26,02	20,00	10,27	13,40

23.	Loše ocjene me motiviraju da učim još više.	N	146	364	510	65	82	147	34	70	104
		%	59,59	70,54	67,02	26,53	15,89	19,32	13,88	13,57	13,66
24.	Koristim se dodatnom literaturom (enciklopedijama, časopisima, i sl.) kad pišem domaću zadaću ili učim.	N	52	131	183	64	204	268	129	181	310
		%	21,23	25,39	24,05	26,12	39,53	35,22	52,65	38,08	40,73
25.	Idem u školsku ili gradsku knjižnicu kad trebam pomoć kod učenja ili pisanja domaće zadaće.	N	36	50	86	38	93	131	171	373	544
		%	14,69	9,69	11,30	15,51	18,02	17,21	69,80	72,29	71,49
26.	Koristim se internetom prilikom učenja ili pisanja domaće zadaće.	N	49	141	190	57	183	240	139	192	331
		%	20,00	27,33	24,97	23,27	35,46	31,54	56,73	37,21	43,49
27.	Pratim dokumentarne i informativne emisije koje mi mogu pomoći prilikom učenja.	N	67	131	198	84	215	299	94	170	264
		%	27,35	25,39	26,02	34,28	41,66	39,29	38,37	32,95	34,69
28.	Povezivanje gradiva iz različitih nastavnih predmeta pomaže mi u učenju.	N	108	293	401	86	149	235	51	74	125
		%	44,08	56,78	52,69	35,10	28,88	30,88	20,82	14,34	16,43
29.	Sadržaje koje učimo na terenskoj nastavi lakše usvojim, zapamtim i koristim.	N	135	304	439	77	128	205	33	84	117
		%	55,10	58,91	57,69	31,43	24,81	26,94	13,47	16,28	15,37
30.	Volim grupne oblike rada u nastavi (rad u paru, rad u grupi i sl.).	N	180	403	583	41	67	108	24	46	70
		%	73,47	78,10	76,61	16,73	12,98	14,19	9,80	8,92	9,20
31.	Različite izvannastavne i izvanškolske aktivnosti ostavljaju mi dovoljno vremena za učenje.	N	132	295	427	64	129	193	49	92	141
		%	53,88	57,17	56,11	26,12	25,00	25,36	20,00	17,83	18,53
32.	U 7. razredu potrošim više vremena za učenje nego ranije.	N	155	371	526	53	96	149	37	49	86
		%	63,27	71,90	69,12	21,63	18,60	19,58	15,10	9,50	11,30

uspjeha – koriste li učenici slabijeg uspjeha poželjne strategije za razne oblike zabave i pretvaraju li ih u negativne?

Anketa pokazuje da 57,75% učenika boljeg školskog uspjeha s roditeljima svakodnevno razgovara o aktivnostima u školi, 88,38% učenika roditelji pohvaljuju za dobre ocjene i uspjeh. To čine i, u nešto manjoj mjeri, roditelji čija djeca prolaze dovoljnim i dobrim uspjehom (73,88%). Učenike sa slabijim uspjehom roditelji nešto više nagrađuju u istu svrhu (53,47%) – možda iz razloga što ih žele više motivirati, ali to čini i 47,48% roditelja učenika s boljim općim uspjehom. Učenike sa slabijim uspjehom u znatno većoj mjeri (42,04%) tjeraju na učenje nego roditelji učenike s boljim uspjehom, ali im i plaćaju instrukcije (11,43%). Ocjene više motiviraju učenike s boljim uspjehom – dobre ocjene motiviraju 64,73% učenika na učenje, a loše ocjene 70,54% učenika. Zanimljivo je da u velikoj mjeri ocjene motiviraju i učenike s lošijim uspjehom – dobre 51,84% učenika, a loše ocjene 59,59% učenika.

Ako uzmemo u obzir motivacijski čimbenik, iz navedenih rezultata možemo zaključiti: učenike s boljim uspjehom najviše motivira pohvala roditelja (88,38%), zatim loše ocjene (70,54%), pa dobre ocjene (64,73%), nagrada roditelja (47,48%). Učenike s lošijim općim uspjehom motivira: pohvala roditelja (73,88%), loše ocjena (59,99%), nagrada roditelja (53,47%), dobra ocjena (51,84%). Navedeni podaci samo potkrepljuju činjenicu koliki utjecaj imaju roditelji na motivaciju i uspjeh u školi, bez obzira na opći uspjeh učenika. I jednima i drugima potrebna je briga, pomoć i podrška. Ne iznenađuje nas ni podatak da učenike slabijeg općeg uspjeha najmanje motivira dobra ocjena – navikli su već na loše ocjene, narušeno im je i samopoštovanje i samopouzdanje (Zibar – Komarica, 1993.) pa i zato veću pozornost usmjeravaju roditeljima i važnije im je njihovo priznanje nego nagrada, više nego učenicima s boljim školskim uspjehom.

Zaključak

Cilj ovog istraživanja bio je analizirati navike učenja učenika s obzirom na spol i školski uspjeh. Zabrinjavajući podatak ovog istraživanja je da samo 11,04% učenika voli učiti i u tom smjeru potrebno je provoditi daljnja istraživanja kako bi se otkrili pravi uzroci ovog problema. To djelomično objašnjava i podatak da gotovo polovica ispitanika ne potroši na učenje i pisanje zadaća više od dva sata dnevno.

Istraživanje je pokazalo, gledajući općenito, da učenici imaju slabo razvijene navike učenja, bez obzira na spol i školski uspjeh – samo na četiri poželjne strategije, učenici su odgovorili poželjno više od 50%.

Pri ispitivanju učenika o korištenju dodatne literature u nastavi, dokumentarnih emisija, knjiga i časopisa koje nude knjižnice, dobiveni podaci pokazuju da se uče-

nici nedovoljno koriste ostalim izvorima znanja. Stoga je potreban kontinuiran rad s učenicima kako zapravo treba učiti, pogotovo u prijelaznim razdobljima učenika – u 5. i 7. razredu. U prilog tome ide i naše istraživanje gdje gotovo 70% učenika tvrdi da u 7. razredu potroši više vremena za učenje nego ranije. Djelomično se to može opravdati i dobivanjem novih predmeta, ali zasigurno i lošim strategijama/navikama učenja.

Roditelji imaju veliki utjecaj na motivaciju učenika za učenje, na pomoć i podršku pri učenju. Stoga je potreban rad i s roditeljima; treba ih upoznati kakav utjecaj imaju na sam proces učenja, kako mogu pomoći svom djetetu, kako se stvara navika učenja i kako zapravo treba učiti.

Istraživanje je pokazalo da učenici oba spola i različitog školskog uspjeha prihvaćaju i vole integriranu nastavu, grupni oblik rada, edukativne sadržaje s terenske nastave i izleta.

Potrebne su temeljitije promjene u nastavnim kurikulumima koji će biti usklađeni s razvojnim potrebama, sposobnostima i interesima učenika..

Rezultati istraživanja pokazuju da učenike više motivira horizontalna i vertikalna povezanost predmetnih sadržaja. Isto tako, i grupni oblik rada ima pozitivne posljedice za motivaciju i osjećaj samopouzdanja. Naravno, to ne znači napuštanje frontalnog oblika rada, ali i grupni oblik trebao bi se češće primjenjivati budući da je dokazano da ima niz prednosti u radu.

Lektor: Ivana Kireta, prof. hrvatskog jezika i književnosti

Literatura

- Bezinović, P. (2001.). Samovrednovanje škola. Zagreb: KIKA-GRAF.
- Bilić, V. (2001.). Uzroci, posljedice i prevladavanje školskog neuspjeha. Zagreb: HPKZ.
- Brdar, I., Rijavec, M. (1988.). Što učiniti kad dijete dobije lošu ocjenu. Zagreb: IEP.
- Canter, L., Hausner L. (2002.). Domaća zadaća bez suza. Zagreb: Naklada Kosinj.
- Glasser, W. (2001.). Svaki učenik može uspjeti. Zagreb: Alinea.
- Klippert, H. (2001.). Kako uspješno učiti u timu. Zagreb: Educa.
- Mikić, K. (2001.). Film i drugi mediji. Zagreb: Učiteljska Akademija.
- Puh, N. (2007.). Integrirani dani u razrednoj nastavi. Zagreb: Školska knjiga.
- Vizek-Vidović V., Rijavec M., Vlahović-Štefić, V., Miljković, D. (2003.). Psihologija obrazovanja. Zagreb: IEP-Vern'.
- Vodopija, Š. (2004.). Naučiti kako učiti. Rijeka: Naklada Žagar.
- Vukasović, A. (1995.). Pedagogija. Zagreb: A.G. Matoš, Samobor.
- Zibar – Komarica, V.(1993.). Neuspjeh u školi. Zagreb: Školska knjiga.

Study habits and attitudes towards learning

Summary

The aim of this research was to empirically examine the attitudes towards learning, determine the real level of development of study habits and examine what motivates the students to learn, with regard to their gender and academic achievements. The research was conducted on the sample of 761 students of the 7th form in 35 primary schools of Sisačko-moslavačka County. An anonymous survey was carried out. According to given answers, frequencies / percentages were calculated for each statement. Research has shown that students, generally speaking, have poorly developed study habits, regardless of their gender and academic achievements and they insufficiently use other sources of knowledge. Parents have a great influence on students' motivation for learning and are a great help and support in learning. The disturbing fact of this research is that only 11.04% students like to learn.

Key words: primary school, study habit, motivation, gender, academic achievement

